

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

Titulus I. De Vita & Honestate Clericorum. D. 16. S. 1. C. 1. EC. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

cessorie, v. g. actum fuisse invalidum, consequenter & confirmationem in forma communi. Item si dubium oriatur: *An confirmatio facta sit in forma communi, an specifica?* Potest Judex desuper cognoscere, ut sciat, an judicare possit de re confirmata. Ita *Pirrh. b. t. n. 15.* Verum si non sit manifestum, sed dubium, num confirmatio in forma speciali sit à Sede Apost. sub-vel obreptitiè obtenta? Solius est Pontificis judicare.

LIBER TERTIUS Decretalium.

TITULUS I.

De Vita & Honestate Clericorum.

Nota i. Duo esse genera Christianorum Judici Ecclesiastico subjectorum, nempe laicorum, qui sic dicti τὸ λαϊκός, quod est populus Latine; & Clericorum, à populo officiis & Ordinibus divisorum, sic dictorum à τὸ κληρικός, quod idem est ac fors vel hæreditas; quia, ut dicitur *c. 6. de præbend.* „in sui Ordinatione vel assumuntur in hæreditatem Domini, vel assequuntur hæreditatem in ipso. Unde *Trid. sess. 22. de Ref. c. 1.* Sic

„deceat omnino Clericos in sortem Domini
 „ni vocatos vitam morésque suos com-
 „ponere, ut habitu, gestu, incessu, fer-
 „mone & cæteris nil nisi grave, modera-
 „tum ac religione plenum præferant, ut
 „eorum actiones cunctis adferant vene-
 „rationem.

2. Nota 2. In materia favorabili, v.g. quoad privilegium fori & Canonis, appellacione Clericorum venire omnes personas, quæ in sortem Domini vocatæ Divinis obsequiis specialiter sunt mancipatæ, sive per susceptionem Ordinum, sive per professionem religiosam, etiam Moniales; imò & Eremitæ, modò de manu Episcopi receperint habitum eremiticum & sub ejus obedientia viventes deputati sint servitio alicujus Ecclesiæ vel Oratorii, aliàs non, de quibus *Reiffenst. hic §. 1.* Contra in materia odiosa seu pœnali, v.g. Censura lata in Clericos, horum nomine solum veniunt inferiores Clerici sæculares non Episcopi, Canonici aut Regulares utriusque sexûs, nisi exprimantur, vel in subjecta materia & circumstantiis appareat, illos comprehendi.

3. Nota 3. Vitæ honestatem in Clerico requisitam esse vel *Internam*, quæ consistit in puritate conscientiæ, ac exercitio virtutum internarum; vel *Externam*, in

exterioribus moribus, habitu, negotiis &c. elucentem; quam ut Clerici observent, certæ h. t. Regulæ traduntur; nempe

4. I. *In Decret. c. 1.* „ Ut laici secus Altare, quando sacra mysteria celebrantur, stare vel sedere inter Clericos non præsumant, sed pars illa, quæ Cancellis ab Altari dividitur, tantum psallentibus pateat Clericis; ad orandum verò laicis & fœminis pateant Sancta Sanctorum.

C. 2. Clerici arma (*proditoria & offensiva*) „ portantes excommunicentur. C. 4.

„ Si quis ex Clericis comam relaxaverit, anathema sit; putà, si modo lascivo & muliebri comam laxet; nam I Cor. II. ait Apost. *Vir si comam nutrit, ignominia est ei.*

C. 5. „ Clericus nec comam nutriat, nec barbam. C. 8. Monasteria Sancti-

monialium si quisquam Clericus sine rationabili causa frequentare præsumpserit, per Episcopum arceatur, ac si non

destiterit, ab officio Ecclesiastico reddatur immunis; si nimirum ob frequentes

accessus oriatur scandalum in populo. C. 9. statuitur: „ Ut Episcopi Ecclesiarum

proventibus & expensis diligenter inspectis certum in eis imponant nume-

rum Clericorum, quorum bona veniant in communionem; & in una domo vescantur, atque sub uno tecto dormiant

„ &

„ & quiescant. Verum his Canonibus con-
suetudo multum derogavit.

5. C. 10. „ Præcipitur, quatenus Judi-
ces Ecclesiastici, quibus sunt Ecclesiastici
redditus deputati, è quibus honestè vi-
vere possint, vigorem judicarium gratis
studeant litigantibus impartiri, cum nec
justum iudicium Judici vendere liceat,
& venales sententiæ ipsis etiam sæcu-
laribus legibus improbentur. Consue-
tudine tamen introduci potest, ut aliquid
accipiant à partibus tanquam salarium,
si hoc non habeant; vel si habeant, sed
insufficiens ad congruam sustentatio-
nem, tanquam stipendium. C. 12. man-
dat Pontifex, consuetudinem in certis
anni festivitibus ludos theatrales, lu-
dibriorum & larvarum spectacula exer-
cendi in Ecclesiis velut corruptelam
extirpari. C. 13. Clerici, qui com-
prehensi fuerint incontinentiæ vitio,
maximè illo, propter quod ira DEI
venit in filios diffidentiae, i. e. *sodom-*
tico, laborare, ne facilitas veniæ in-
centivum tribuat delinquendi, punian-
tur secundum Canonicas sanctiones, ut
quos Divinus timor non revocat, tem-
poralis saltem pœna cohibeat à peccato.
C. 14. A crapula & ebrietate Clerici di-
ligenter abstineant, unde vinum sibi

„temperent & se vino, cùm ebrietas &
 „mentis inducat exilium, & libidinis
 „provocet incentivum. Hinc decerni-
 „tur, illum abusum penitus abolendum,
 „quo ad potus æquales suo modo se
 „obligant potatores, ut ille iudicio ta-
 „lium plus laudetur, qui plures inebriat,
 „& calices exhaurit fœcundiores. Si
 „quis super his se culpabilem exhibue-
 „rit, nili à Superiore commonitus satis-
 „faciat, à beneficio vel officio suspenda-
 „tur. C. 15. Clerici officia vel merci-
 „monia sæcularia non exercent; mimis,
 „joculatoribus & histrionibus non in-
 „tendant; tabernas evitent, nisi fortè
 „causâ necessitatis in itinere constituti;
 „ad aleas & taxillos non ludant, coro-
 „nam & tonsuram habeant congruen-
 „tem; clausa deferant desuper indumen-
 „ta, pannis rubeis aut viridibus non
 „utantur; nec annulos ferant, nisi qui-
 „bus competit ex officio Dignitatis. C. 16.
 „Si Clerici sæcularibus potius nego-
 „tiationibus quàm Divinis Officiis in-
 „tendant, cùm id in Clericalis Ordi-
 „nis vituperium redundare noscatur,
 „si tertio ab Episcopo moniti non de-
 „stiterint, ipso facto Privilegium abji-
 „ciunt Clericale, & in negotiationum
 „suarum quæstibus, Statutis Patriæ

quoad vectigalia, pedagia, &c. subjacent,
 „ eósque Episcopus non defendet. Idem
 statuitur *c. 1. in Clement. h. t.* Ratio, quia
 frustra implorant auxilium Ecclesiæ vel
 legis, qui in eam committunt.

6. II. *In 6. c. un. h. t.* decernitur: „ Cle-
 „ rici, qui se Joculatores, sive Goliardos fa-
 „ ciunt aut Bufones, (Germanicè *Gaufler*,
 „ *Schalcks-Narren*, *Maisterfincken*)
 „ si per annum artem illam ignominiosam
 „ exercuerint, ipso jure; si autem tem-
 „ pore breviori & tertio moniti non re-
 „ sipuerint, careant omni privilegio Cle-
 „ ricali.

7. Pro fine observa, Clericos quoad
 delationem habitûs ac nutritionem comæ
 & barbæ posse se conformare consuetudi-
 ni & moribus locorum, in quibus degunt;
 nec damnandam esse praxin gestandi co-
 mam fictitiam, modò non sit prolixior,
 nec vanitatem spiret, adsitque causa ra-
 tionabilis, v. g. debilitas capitis, quamvis
 cum tali adoptiva cæsarie seu peruca abs-
 que legitima dispensatione (quam juxta
 „ Pontifex, eò quòd Zacharias Papa in
 „ Synodo Rom. sub pœna excommunica-
 „ tionis prohibuerit, ne quis velato capite
 „ Altari assisteret) nequeat quis celebra-
 re. Unde INNOC. XII. 1692. Decreto suo
 per

per Nuntios suos moneri voluit locorum Ordinarios, ut contra detestandum abusum in coma fictitia celebrandi congrua adhibeantur remedia. Si Clericus saltem in Sacris constitutus juxta ordinationem & mandatum Episcopi non detulerit habitum statui suo congruentem, decernit *Trid. sess. 14. de Ref. c. 6.* ut contra talem monitum & non parentem procedatur per suspensionem aut etiam privationem beneficiorum; imò *BENED. XIII. Bullâ: Catholicæ Ecclesiæ*, datâ 1725. declarat, Clericos beneficiatos in habitu laicali incedentes etiam non monitos esse ipso facto privatos beneficiis, nec fructus perceptos facere suos; putâ in locis, in quibus Bulla publicata & recepta.

TITULUS II.

De Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

1. Cùm Clericos non à crimine tantum, sed à criminis etiam suspicione alienos esse oporteat, Sacra Synodus Tridentina *sess. 25. de Ref. c. 14.* „prohibet quibus-
 „cunque Clericis, ne concubinas aut alias
 „mulieres, de quibus potest haberi suspi-
 „cio, in domo vel extra detinere, aut cum
 „illis ullam consuetudinem habere au-
 „deant,